

KOSMAS INDIENSFARENS

Kosmas Indicopleustes

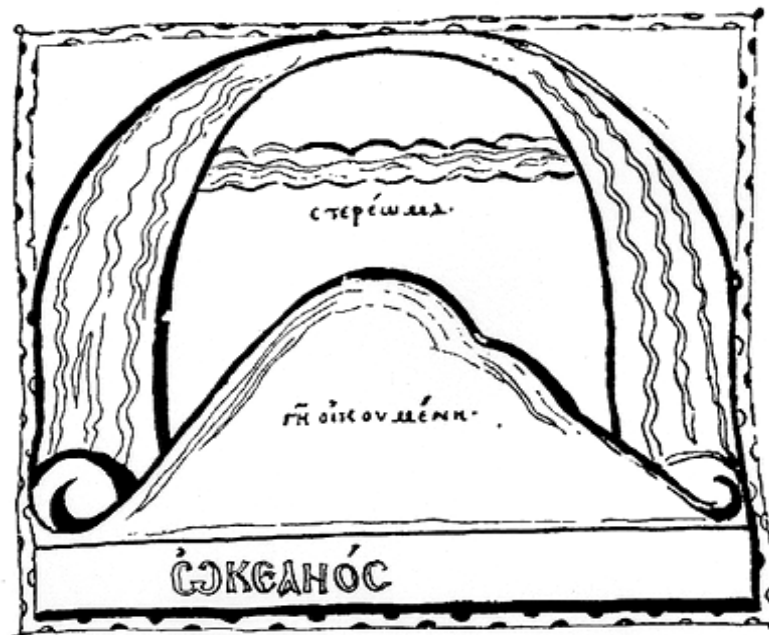
TOPOGRAPHIA CHRISTIANA IV

Verden set med en kristens øjne

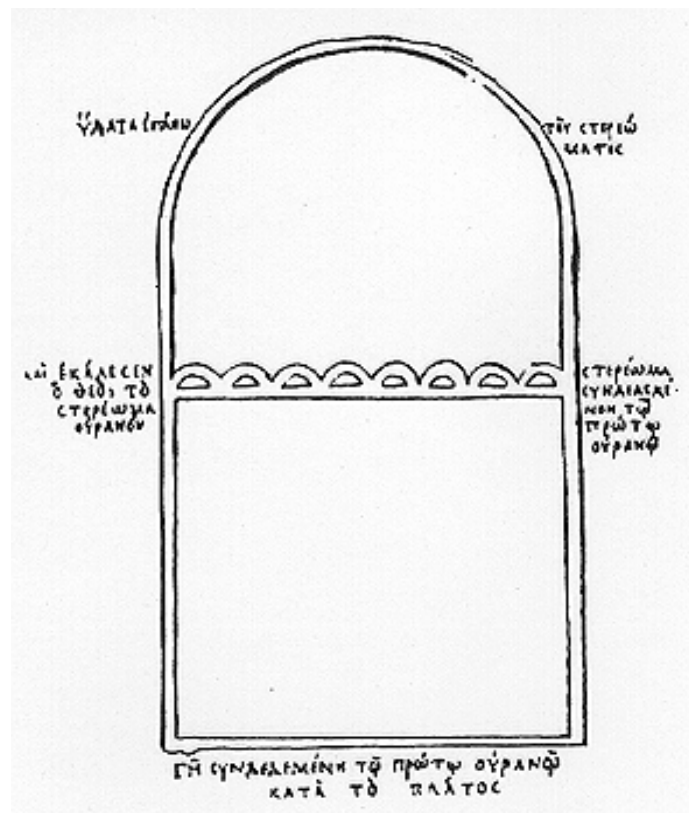
Oversat af Marcel L. Lech

En kortfattet beskrivelse og illustration af universet i overensstemmelse med Biblen, og en gendrivelse af teorien om sfæren.

1 Der står skrevet, at "I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden"; derfor skitserer jeg nu først samtidigt med jorden Himlen, der er hvælvet og har sine yderste punkter fæstnet til jordens yderste punkter.

Jeg har så vidt muligt tegnet den, hvad indtil videre angår dens flader; den vestlige og den østlige. For de to flader er ligesom mure, der går nedefra og op til selve hvælvingen. 2 Dér er også firmamentet,¹ som midt i er fæstnet til den første himmel, på hvis øvre side der er vand, således som det jo står skrevet i Den hellige Bibel. Placeringerne og formen er som følger:

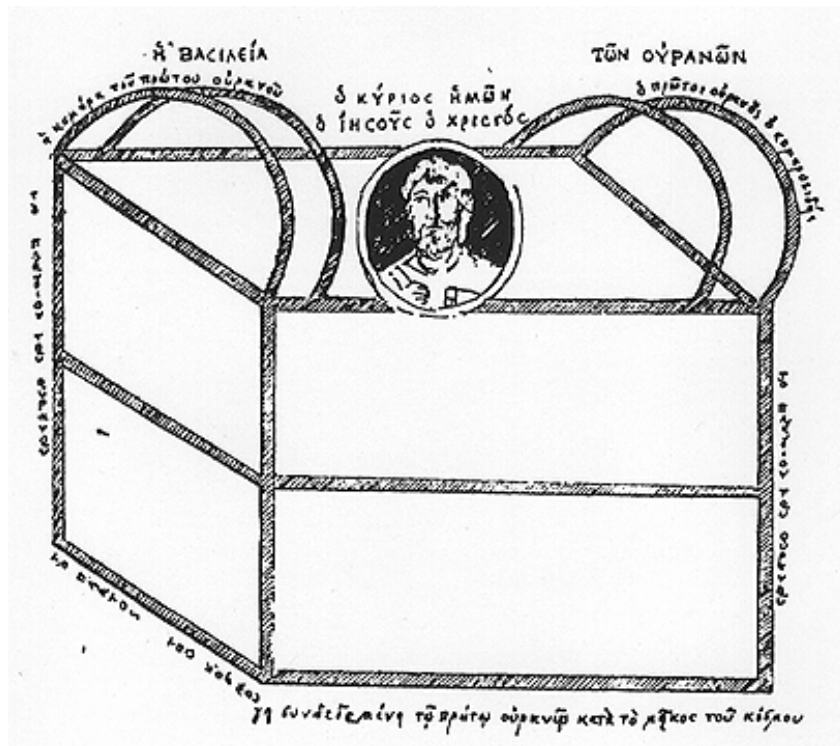

Fra jorden op til firmamentet er det første rum, Verden, hvor engle, mennesker og alt, som nu er til, bor. Fra firmamentet til hvælvingen er det andet rum, Himlens kongerige, hvor Kristus først af alle kom til, da han farede til himmels, og åbnede “den nye vej, levende vej” for os.² Hvad angår den østlige og den vestlige side, har den følgende store form, ligesom i en stor kegle.

¹ Den sfære eller himmel, hvorpå fiksstjernerne er placeret.

² Ep. Hebr.10.20

3 Hvad angår den sydlige og den nordlige del viser tegningen størrelsen; formen er derfor også således: Til jordens ydre punkter på de fire dele af den, er Himlen fæstnet med sine egne ydre punkter og skaber derved en terning, dvs. et kvadrat. Formet som en hvælving bugter den sig i hele sin længde op til toppen, ligesom et konisk loft. Henover midten er også firmamentet fastknyttet, så der skabes to rum.

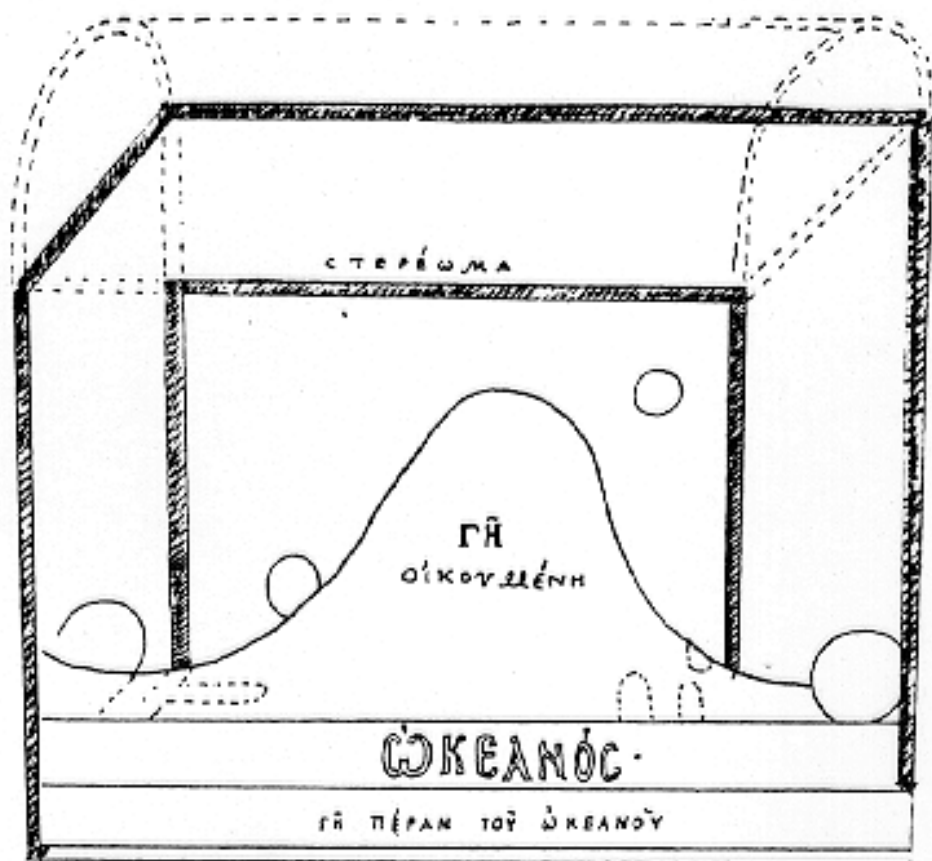
NOTE:

4 Den første himmel er hvælvet og skabt på den første dag sammen med jorden. Om denne siger Esajas “han spænder himlen ud som et slør”. Den himlen som er bundet sammen med den første på midten blev skabt den anden dag og den henviser Esajas igen til, når han siger, at han “breder den ud som et telt at bo i”. David siger om den, at han “spænder himlen ud som en telt-dug”, og klarere forsøger han at vise det, når han siger “Du rejser din højsal i vandene”.

5 Så, når Biblen taler om himlens og jordens ydre punkter, er det umuligt at forstå det som en kugle. Esajas siger igen “han som skabte himlen og spændte den ud”, og apostlen Paulus sagde det samme “det sande Åbenbaringstelt som Herren selv og ikke et menneske har rejst”;

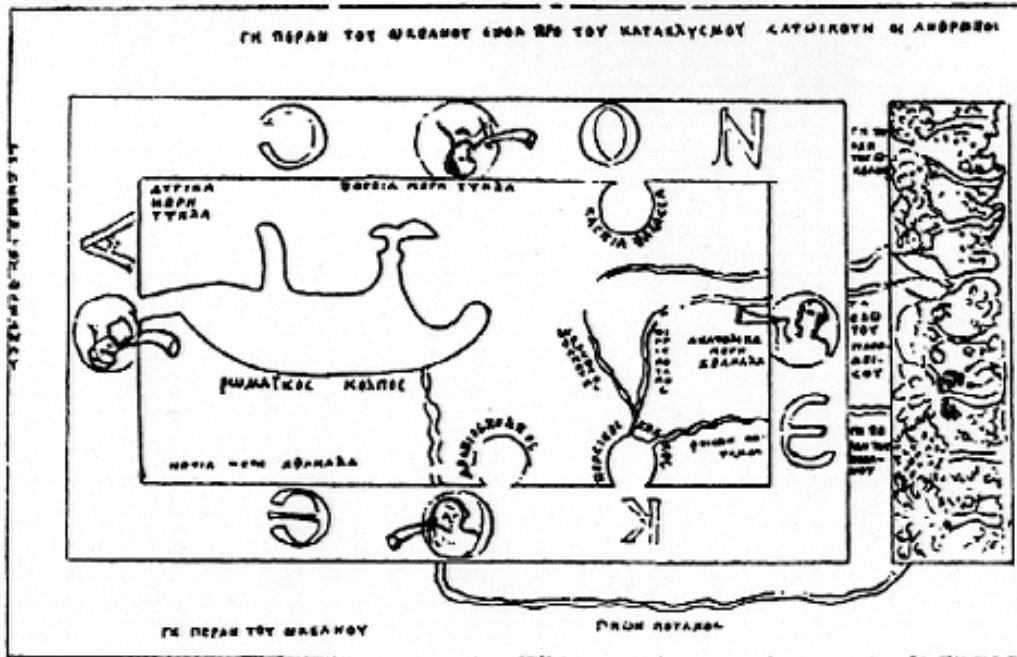
begge taler om det som noget, der står fast og er fæstnet til jorden, ikke som noget, der drejer rundt om den. Himlens ydre punkter er på hvert hjørne bundet sammen med jordens ydre punkter, om hvilke der i Jobs bog står skrevet "han har fæstnet himlen til jorden. Den er spredt ud som støvet jord, og jeg (Gud) har fæstnet den (himlen) som terning på en sten".

6 Og vedrørende jorden står der igen skrevet hos Job, at Gud "hænger jorden op over det tomme" som om den ikke har noget under sig. Og David, samstemmigt, kunne ikke finde den placeret på noget, da han sagde "Jorden gav du sig selv som sin faste grundvold" som om den blev placeret af Gud på sig selv og ikke på noget.

7 Vi har så vidt muligt skitseret, hvorledes himlen har firmamentet i midten, og højdepunkterne i midten af jorden, hvor vi nu bor, og Okeanos rundt om den, samt de fire sejlbare bugte, der skær ind i den; den romerske, den arabiske, den persiske og den Kaspiske eller Hyrkaniske. Rundt om Okeanos' yderside er der igen land, der hvor mod øst paradiset også ligger. Vi beskriver nu bredden af jorden, Okeanos og bugterne, det yderste land og paradiset, og for at læ-

seren lettere kan begribe det, udelader vi indtil videre dens højdepunkter. Formen på hele jorden ifølge overfladen og bredden er som følger;

TEKST:

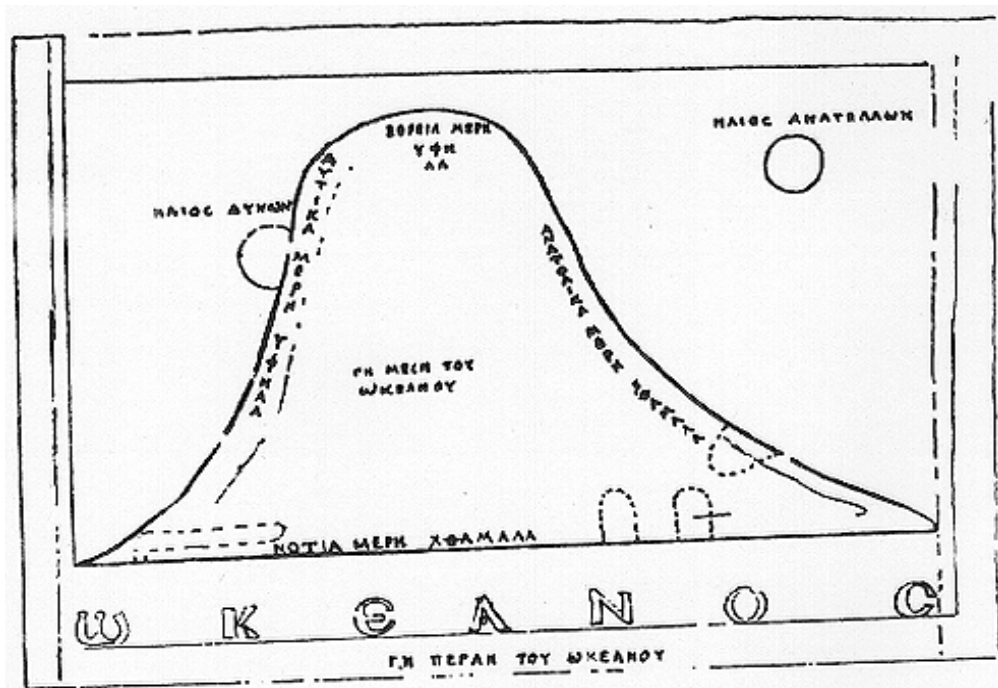
8 Den første himmel, hvælvingen, er på ydre punkterne bundet sammen med ydre punkterne på det land, der ligger uden om Okeanos. På den vestlige og østlige del findes en lodret væg, der går lige op, mens der på den sydlige og nordlige del findes en væg, der foroven er lige indtil den tilsyneladende får en form som et kammer, men for oven på det højeste punkt bugter den, ligesom en hvælving i en stor badeanstalt med jorden nederst som gulv, og himlen virker som væg og hvælving.

9 Altså, som tidligere bemærket, er firmamentet fæstnet til denne himmel, idet den er spredt ud midt i og højt til vejrs, for at der kan være to rum, et øvre plan og et nedre. Det ene af disse planer, det nedre, er det hvor jorden, vandet, de øvrige elementer og stjerner befinder sig, det er Verden, fra jorden til firmamentet, idet den har jorden som gulv, vægge fra den første himmel og loft fra firmamentet.

Fra firmamentet til den første himmels hvælving er det andet rum, dvs. det himmelske kongerige, hvor vor herre Kristus kom op efter genopstandelsen fra de døde, og hvortil de retfærdi-

ge herefter vil komme op. Her er himlen, eller rettere sagt firmamentet gulv, den første himmel vægge og hvælvingen som tag.

10 Igen vil vi optegne højden og formen på denne jord, hvorpå vi mennesker bor, den som er omkranset af Okeanos, og i hvilken de fire sejlbare bugte findes. Jordens østlige og sydlige egne er lavtliggende, mens de nordlige og vestlige er væsentlige højere, dog hælder den så jævnt at forskellen er uanselig for os. I de nordlige og de sydlige egne er bredden altså ligeså stor som dens højde; dens form forsøges altså her tegnet så godt som muligt.

NOTE:

11 Hele jorden har, som sagt, form som et rektangel. Den midterste dels højde og højdepunkterne mod nord og vest er blevet beskrevet, og derfor har vi beskrevet den som værende i midten og omkranset af Okeanos og det hinsides land, med stjernerne drejende rundt om den, så at det kegleformede bjerg kan kaste sin skygge – ligesom hedningene også tror. Og det er også via denne form, at måneformørkelser kan opstå, og nætter og dage. Det hellige skrift bekræfter sandheden af dette, når den siger "Solen står op, og solen går ned, den skynder sig hjem, den står op og drager mod syd, vender om og drager mod nord, mens den drejer sine baner og drejer luften rundt på sine baner", dvs. at solen bevæger luften i cirkler og vender tilbage til samme sted igen.

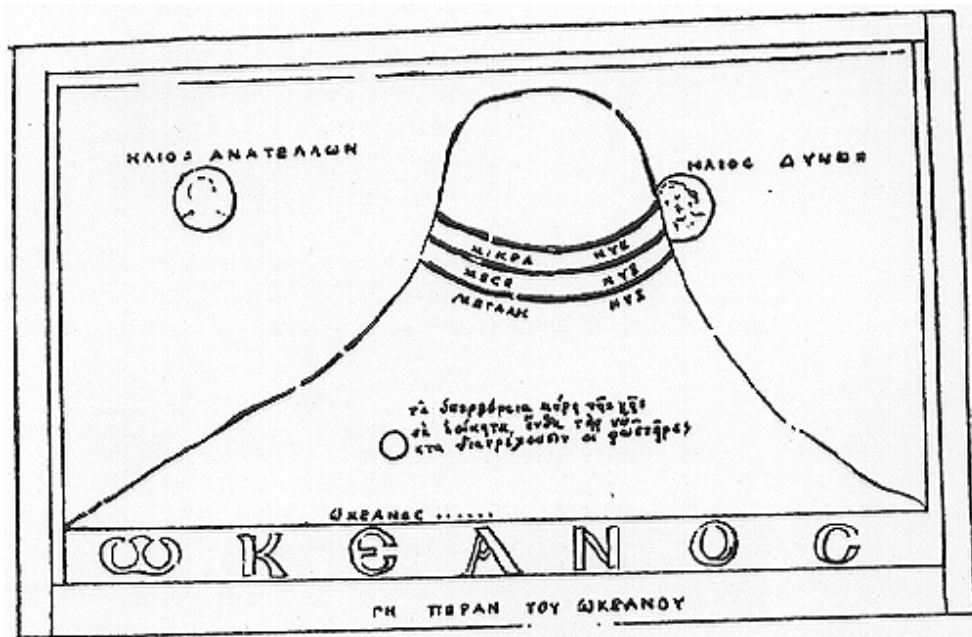
TEKST:

12 Sådan ser den beboede del af jorden altså ud: Solen står op i vest og drager af sted mod nord langs dens baner, konstant kastende lys på den højeste del af jorden eller den hele, og derved skaber nat for området hinsides højderyggen ved Okeanos og landet endnu længere væk. Og omvendt, når den, i sin rejse mod vest og nord, er bag ved højderyggen, skaber den nat her, indtil den har fuldført som bane, og igen kommer til syne over de lavtliggende områder i Øst og på ny hæver sig op i Syd og oplyser alt.

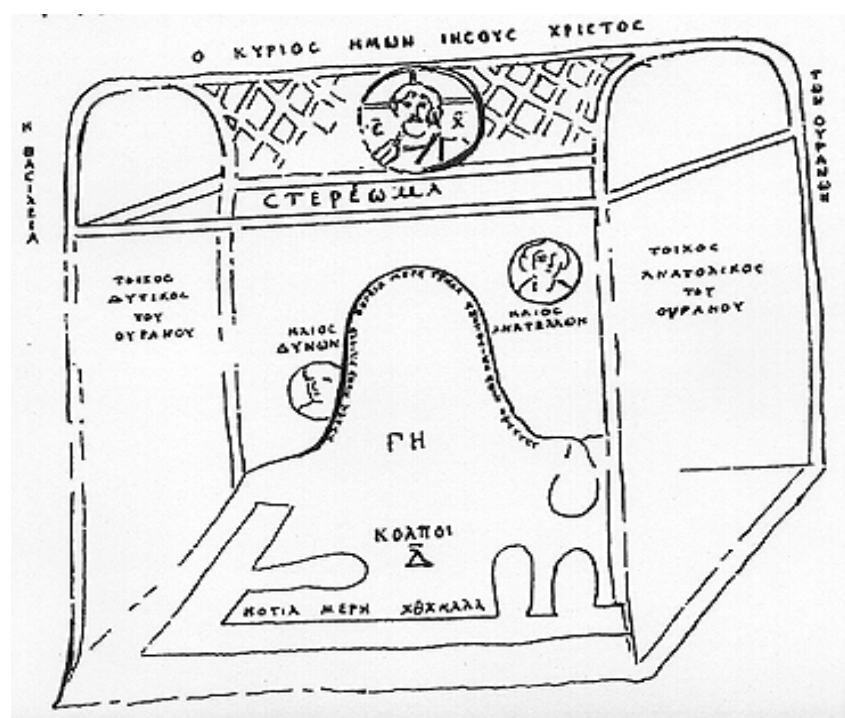
13 Denne form er altså også forklaringen på måneformørkelser ved at solen eller månen kommer under jordens højderyg, men mener i hvert fald hedningene; de fortæller jo at solformørkelse ikke sker ved jordens skygge, men ved månen i en lodret linje er under solen, bliver oplyst på den del solen ser, men ikke bliver oplyst på den anden side, nej den rykker direkte ind under solen og afskær den således fra vores synsvinkel, som når der er nymåne og den jo er uoplyst på delen mod solen men synlig for os.

14 Mine teser er altså ikke i modstrid med denne tanke, bortset fra ideen om at himlen bevæger sig i cirkulære baner, hvilket er i direkte modstrid med Biblen, det gamle som det nye testamente og den kristne tanke helt generelt. Nu er ikke den rette tid til sådan en undersøgelse, ja, det er jo en ubrugelig viden for os, der har en mere brugbar viden. En viden som bringer vores sjæle det gode og gavnlige håb, som Gud lovede at give til de troende, hvorimod dødsstraffen skulle gives til de vantro.

15 Men lad mig nu vise, med Guds hjælp, formen på den modsatte del af jorden, den nordlige del, for at jeg derved kan skitsere himmellegemernes bane. Det ser således ud;

15a Når solen går ned herfra og løber ved hjælp af de usynlig kræfter, som Biblen også mener, bliver det nat i den anden del af verden, den beboede. Men når solen forlader det sted, bliver der nat dér. 15b Lad mig så skitsere himlen og jorden sammenfattet så vidt muligt; sådan ser det ud:

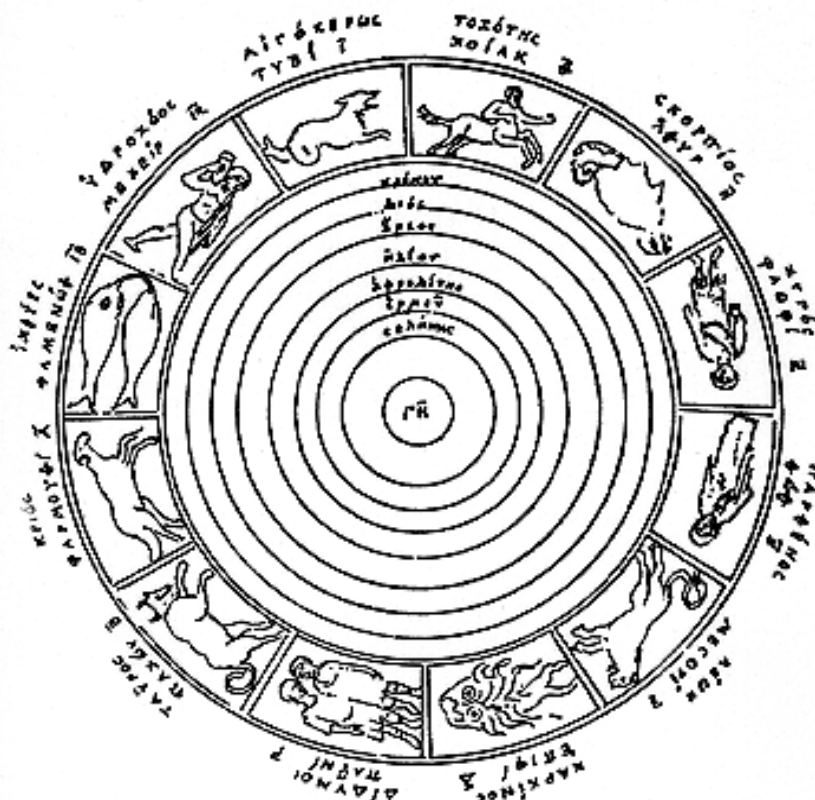

NOTE:

16 Den del, der ligger hinsides Nord, hvorfra solen og månen vandrer fra vest via nord mod øst, er den ubeboelige del, der står ret op som en væg. Når solen kommer hertil, sænker den natten over den anden del, nemlig den beboede. Derfor har jorden på dette sted en højde der svare til udstrækningen af de beboede egne, fra Okeanos til højderyggens top: da jorden her står lige midt i det hele, i vejen for himmellegemerne, følger heraf nætter og alt det andet.

15c Dette har jeg skitseret så godt jeg kunne og i overensstemmelse med Biblen.

15d Lad mig nu også skitsere sfæren efter hedningenes tese, og se om det, som de påstår, er muligt at den bevæger sig:

NOTE:

17 Det er nødvendigt for de, der ønsker at blive kristne at overveje, hvilken af de otte eller ni himler, Kristus rejste op til, og hvor de selv håber at komme hen, og hvilken gavn man så har af

de resterende syv eller otte himle. Jeg har postuleret den tidligere form i overensstemmelse med Biblen og mener altså, at der er to rum, et, der passer til det nuværende liv og et andet til det fremtidige, siden vi nærer et sådan håb om, at livet er bedre der. Og I må nødvendigvis blive afkrævet et svar om det gavnligt ved disse syv eller otte himle, hvis I nærer samme håb. For hedningene, der tror på sfæren i overensstemmelse med dem selv, nærer hverken et sådan håb eller mener, der er vand ovenover himlen, og nægter at anerkende stjernerne og verdens undergang.

18 Man kan endvidere spørge: hvis den ubevægede sfære³ med sin kraft sætter de andre sfærer i bevægelse fra øst med vest, hvorfra kommer så den modsatte bevægelse for de syv planeter? Er det sfærene, der bevæger sig modsat eller er det stjernerne selv? Hvis det er sfærene selv, hvordan er det så muligt, at de på samme tid bevæger sig mod vest og mod øst? Og hvis det er stjernerne, hvordan skulle planeterne så kunne skære sig gennem himmellegemeerne? For er det ikke klart, at et himmellegeme ikke kan gennembrydes? For hvis det ikke er forgængeligt, kan det ikke brydes itu. Hvordan kan I postulere sådanne ting?

19 Eftersom der uden for denne sfære, hverken eksisterer rum, legeme, element eller noget andet af universets dele, hvordan kan I så sige at den bevæger sig? Sig frem! Und os en forklaring! For uden rum eller god plads kan den umuligt bevæge sig. Så vis os nu med hvilket instrument – vælg selv – den kan bevæge sig uden rum, legeme, element eller plads, og nu ikke noget praleri med tomme fraser om, at I er videnskabsmænd. For der er også nogle der vil, at sfæren drejer som et kompas ved håndtaget, eller en vogn eller en maskine ved akslen, så vis også hvor håndtaget eller akslen er placeret, og på hvad, osv. i det uendelige. Hvordan diskuterer I dog Naturen? Og hvordan kan en akse ikke gå gennem jorden og dreje den rundt?

20 Fortæl os igen, I som følger disse mennesker og ønsker at være kristne, hvilke rum af de otte eller den niende sfære, den af nogle såkaldte Stjerneløse, Kristus er kommet til eller I ønsker at komme til! Eller hvordan vandene kan være på en sfære, der drejer rundt? Hvordan skulle jeres mange sfærer stadig kunnet eksistere, når stjernerne ved Enden falder? Og hvad er pointen med dem? Er det klart, at jeres argumenter spolerer den kristne lære? Dette kan jo ikke passe medmindre man er en af de "håbløse" grækere, der ikke nærer noget håb om en bedre verden og som blot i tiltro til sig selv postulerer, at verden er evig, så deres rigelige hob af sfærer

---

³ Her læses ἡ ἀπλανὴς σφαῖρα, nogle mss. har πλανήτης. Den ubevægede sfære må være den yderste, niende sfære.

kan være frelste, i hvilke planeterne i al evighed fuldender deres baner, og i en anden fiksstjerne; ja og deres vildfarelse lyder troværdig! Men jeres argumenter *er* aldeles utroværdige; I vil have en hob af sfærer, og benægter verdens undergang, men formår ikke at forklare pointen med det!

21 På samme måde mener I, at vandene skal ligge på de roterende sfære, men det er da komplet latterligt og åndssvagt at mene, ja endda selvmodsigende og en argumentation i modstrid med naturens love. På seks dage mener I, at universet blev skabt, og på trods af i ikke kan finde ud af hvornår den tredje himmel blandt disse blev skabt, vover I at påstå, der eksisterer otte eller ni. Så stor en videnskab, en visdom, forståelse... så stor en selvmodsigelse! "Ingen kan tjene to herrer!"⁴ som vor Herre så smukt har sagt, men hvis man vil tjene Gud, så er det Gud man tjener, hvis der Mammon, så er det Mammon, man tjener. Og igen sagde *han* selv gennem Paulus "I kan ikke sidde til bords hos både Herren og dæmonerne"⁵ og andetsteds "Træk ikke på samme hammel som de vantro! For hvad har retfærdighed med lovløshed at gøre, eller hvad har lys tilfælles med mørke? Hvordan kan Kristus og Beliar stemme overens, eller hvordan kan en troende have lod og del med en vantro? Hvilken sammenhæng er der mellem Guds tempel og afguderne"⁶

22 Endvidere, hvordan skulle det være muligt, at jorden, der ifølge jer findes i midten af universet, kunne udstå oversvømmelsen på Noahs tid? Eller at tro, at jorden på den første og anden dag var skjult under vandet, men at den på tredjedagen kom til syne, da vandet samlede sig, som det står i Biblen?

23 Men endnu smartere påstår de, at der spadserer mennesker rundt på hele jorden, "modfødder"! Jeg vil nu tegne jeres jord og jeres "modfødder"! Og lad enhver af jer, der har øjne i hovedet og forstanden i behold dreje jorden, som han vil og fortælle om alle "modfødderne" kan holde sig oprejst samtidigt! Men det ville de ikke svare på, om så de var nok så uforskammede.

24 Sådan er (mit svar) altså på jeres historier, usande teser, og på jeres argumenters konklusioner, der er kontroversielle, inkonsekvente, uholdbare, forvirrende så de ikke formår at bestå, men bliver slynget rundt mere end jeres ustabile, hvirvlende og fabelagtige sfære.

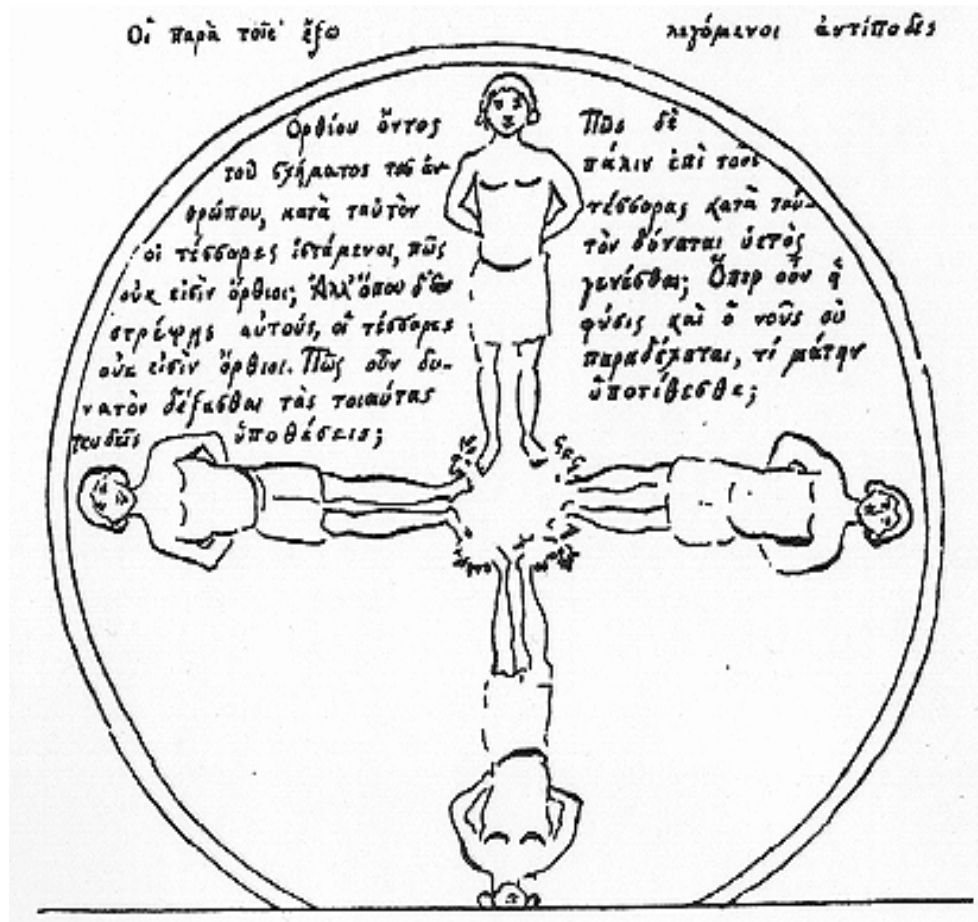
---

⁴ Matth. 6.24

⁵ I Cor. 10,21

⁶ II Cor. 6, 14-16

25 Derfor, fader som elsker Kristus,⁷ har jeg afsluttet dette kapitel med en tegning af “modfødterne”, og vil nu begynde det femte kapitel, som jeg lovede din gudshengivende sjæl med at lave en tegning af det telt (Tabernaklet), Moses byggede i ørkenen, ved hjælp af vores alles frelser og Gud.

De såkaldte modfødter ifølge hedningene.

⁷ Det er formentlig læseren, der menes her.